

nad Vltavou. Kapitulu uzavírá líčení pohnutých osudů panských sídel ve 20. století a vývoje počtu rezidenčních sídel mezi lety 1300 a 1900.

Po úvodu následuje katalogová část. Jednotlivá abecedně řazená hesla zahrnují základní označení a polohu stavby, její historii, popis i přehled literatury a jsou doprovázena množstvím černobílých fotografií, vedut a plánů. Knihu uzavírá přehled pramenů (tedy spíše jen výčet archivních fondů), seznam literatury, černobílá mapa všech pojednaných sídel, rozdělených podle druhů a stupně jejich dochovaní v terénu, a 104 stran barevné přílohy. Výtku lze vznést k absenci detailnějších odkazů na archivní prameny. Soupis archivních a sbírkových fondů na konci knihy je z tohoto hlediska nedostatečný, měl by smysl snad jen tehdy, kdyby byl odkaz na fondy uveden v přehledu literatury na konci jednotlivých soupisových hesel.

Tvrze, hrady a zámky Českobudějovicka jsou přírůstkou a podrobnou kastelologickou příručkou. Za jednoznačný klad lze považovat, že autor nevynechal ani ty objekty, které se obvykle do podobných soupisů nezahrnují, jako rezidenční dvory či poddanské usedlosti s doloženým sídlem šlechty.

MICHAL TEJČEK

Jaroslav PACHNER – Hugo SEDLÁČEK,
Opevněné kostely na Chomutovsku,
Oblastní muzeum v Chomutově,
Chomutov 2013

85 s., ISBN 978-80-904342-9-5

Obrazově bohatě vybavená publikace seznamuje čtenáře s vybranými kostely na území okresu Chomutov, u nichž jsou či byly doloženy rozličné fortifikační prvky, jako například bedněná patra na krakorcích, střílny či vodní příkopy. Právě Chomutovsko bylo v minulosti regionem obzvláště

bohatým na tento typ staveb. Škoda jen, že nejreprezentativnější stavba tohoto druhu na území Chomutovska, kostel sv. Mikuláše v Holešicích, jehož kresba ostatně zdobí obálku knihy, byl spolu s celou obcí zbořen kvůli těžbě uhlí.

Autorem textu je lokální architekt a stavební historik Jaroslav Pachner, který se dlouhodobě zabývá dějinami svého regionu a o opevněných kostelích na Chomutovsku již publikoval několik drobných studií. Texty doprovází fotografie Huga Sedláčka, dokumentátora chomutovského muzea. Úvodní kapitola knihy stručně představuje vývoj opevněných kostelů u nás a jejich typologii se zvláštním důrazem na sledovaný region. Dle Pachnera dochází k masivnímu opevnění kostelů v kraji až na sklonku husitských válek a v době poděbradské, z níž pochází dokonce písemné zprávy o obléhání a obraně opevněných kostelů. Z celkového počtu 40 opevněných kostelů je jich detailně představeno 21, zbývající jsou popsány pouze stručně v závěrečné českoněmecké části, nazvané Seznam opevněných kostelů na Chomutovsku. Kromě již výše připomínaných fotografií, zachycujících současný stav objektů, obsahuje kniha rovněž historické fotografie z archivu chomutovského muzea, několik půdorysů a hmotové rekonstrukce kostelů v Podlesicích a Spořicích.

Popis jednotlivých lokalit odpovídá zhruba stejnému schématu. Nejprve je v krátkosti představena historie kostela, popřípadě i obce, v níž se objekt nachází či nacházel, načež následuje stavebně-historický rozbor. Absence poznámkového aparátu se při spíše popularizačním charakteru knihy dá pochopit, autoři ke knize bohužel nepřipojili ani seznam pramenů a literatury.

Kniha postrádá jakýkoli závěr, po představení vybraných objektů následuje již pouze německo-jazyčné resumé a výše připomínaný seznam kostelů. Publikace tak plní především funkci katalogu, interpretaci daného souboru autor ponechal dalším badatelům.

JAN BOUKAL